EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

القضاء والقدر

Risālah fī al-qaḍā’ wa-l-qadar

Hotărârea și predestinarea

Muḥammad ibn Ṣāliḥ
al-ʿUthaymīn

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn

Hotărârea și predestinarea

القضاء والقدر

Risālah fī al-qaḍāʾ wa-l-qadar

Traducere: Institutul Tawhid

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: رسالة في القضاء والقدر
Ediția I
Traducerea în limba română: Institutul Tawhid. Distribuție gratuită.
Ediția-sursă: Dār al-Waṭan, 1423 H, textul și notele confruntate cu ediția arabă tipărită.
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Cuprins

Introducere 1
Cele trei poziții privind predestinarea 3
Cele patru trepte ale credinței în predestinare 14
Indice 20

Introducere

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător. Toată lauda I se cuvine lui Allah. Îl lăudăm, Îi cerem ajutorul și iertarea, ne întoarcem către El cu căință și căutăm ocrotire la Allah de răul sufletelor noastre și de faptele noastre rele. Pe cel pe care Allah îl călăuzește nimeni nu-l poate rătăci, iar pe cel pe care El îl lasă în rătăcire nimeni nu-l poate călăuzi.

Mărturisesc că nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Allah, Singurul, fără asociat, și mărturisesc că Muḥammad este robul și Trimisul Său. Allah Preaînaltul l-a trimis înaintea Ceasului, ca vestitor de bine și avertizor, chemător la Allah cu îngăduința Sa și făclie luminoasă. El a transmis mesajul, a îndeplinit însărcinarea, a sfătuit sincer comunitatea și a luptat pe calea lui Allah așa cum I se cuvine, până când i-a venit certitudinea morții. Binecuvântările și pacea lui Allah fie asupra lui, asupra familiei sale, a companionilor săi și a celor care îi urmează în bine până în Ziua Judecății. Acestea fiind spuse:

O, frați cinstiți! În această întâlnire, în care nădăjduim ca Allah să ne deschidă din comorile harului și milei Sale, să ne facă dintre cei care călăuzesc și sunt călăuziți, dintre conducătorii care îndreaptă și dintre cei care ascultă și trag folos, vom cerceta un lucru însemnat, care îi privește pe toți musulmanii: hotărârea și predestinarea lui Allah, al-qaḍāʾ wa-l-qadar. Subiectul este limpede, slavă lui Allah. Dacă nu s-ar fi înmulțit întrebările, dacă lucrurile nu ar fi devenit neclare pentru mulți și dacă nu ar fi fost atât de mulți cei care vorbesc despre el, uneori cu adevăr, alteori în chip neadevărat, nu am fi vorbit despre acest subiect. La acestea se adaugă răspândirea și înmulțirea patimilor, până când omul nelegiuit vrea să-și justifice nelegiuirea prin hotărâre și predestinare. Fără acestea și alte asemenea pricini, nu am fi vorbit despre el.

Disputa despre hotărâre și predestinare există în comunitate din vechime până astăzi. S-a relatat că Profetul ﷺ a ieșit la companionii săi pe când ei se certau despre predestinare, i-a oprit de la aceasta și le-a spus că tocmai asemenea ceartă i-a făcut să piară pe cei dinaintea lor.[1]

Allah le-a deschis însă calea robilor Săi credincioși, înaintașilor evlavioși, care au urmat dreptatea în ceea ce au cunoscut și au spus. Hotărârea și predestinarea lui Allah țin de stăpânirea Sa asupra creației și intră într-una dintre cele trei categorii în care învățații au împărțit unicitatea lui Allah, tawḥīd:

Prima: unicitatea în adorare, tawḥīd al-ulūhiyyah. Aceasta înseamnă a-L adora numai pe Allah Preaînaltul.

A doua: unicitatea în stăpânire, tawḥīd ar-rubūbiyyah. Aceasta înseamnă a-L recunoaște numai pe Allah drept Creator, Stăpân și Cârmuitor.

A treia: unicitatea Numelor și Atributelor. Aceasta înseamnă afirmarea unicității lui Allah în Numele și Atributele Sale.

Credința în predestinare ține de stăpânirea lui Allah. De aceea imamul Aḥmad, Allah să aibă milă de el, a spus: *„Predestinarea este puterea lui Allah”*, căci ea ține, fără îndoială, de puterea Sa și de întinderea acesteia asupra tuturor lucrurilor. Este totodată taina ascunsă a lui Allah, pe care nu o cunoaște decât El, scrisă în Tabla Păstrată, în Cartea ascunsă pe care nimeni nu o poate cerceta. Noi nu aflăm ce a hotărât Allah pentru noi ori împotriva noastră sau pentru celelalte făpturi ale Sale decât după împlinirea acelui lucru ori printr-o înștiințare adevărată despre el.

1 Relatat de at-Tirmidhī, Cartea predestinării, capitolul despre asprimea avertizării împotriva disputelor despre predestinare, nr. 2133; Ibn Mājah, Introducerea, capitolul despre predestinare, nr. 85.

Cele trei poziții privind predestinarea

O, frați! În privința predestinării, comunitatea islamică s-a împărțit în trei grupuri. **Primul grup** a exagerat în afirmarea predestinării și l-a lipsit pe rob de putere și de alegere. Ei au spus că robul nu are nici putere, nici alegere, ci este purtat fără voia sa, asemenea unui copac în bătaia vântului. Nu au deosebit fapta robului făcută prin alegere de cea făcută fără alegerea lui. Fără îndoială, aceștia sunt rătăciți, căci este cunoscut în mod necesar, prin religie, rațiune și experiența obișnuită, că omul deosebește fapta voită de cea silită.

Al doilea grup a exagerat în afirmarea puterii și alegerii robului, până când a negat că Allah Preaînaltul ar avea vreo voie, alegere ori creație în faptele robului. Ei au pretins că robul este independent în fapta sa. Unii dintre ei au mers atât de departe încât au spus că Allah nu cunoaște faptele robilor decât după ce aceștia le săvârșesc. Și aceștia au exagerat și au trecut cu mult măsura în afirmarea puterii și alegerii robului.

Al treilea grup este al celor care au crezut și pe care Allah i-a călăuzit către adevărul asupra căruia ceilalți s-au despărțit: Ahl as-Sunnah wa-l-Jamāʿah. Ei au urmat o cale de mijloc, întemeiată pe dovada revelată și pe dovada rațională, și au spus că faptele pe care Allah le produce în univers sunt de două feluri:

Primul fel: cele pe care Allah, Binecuvântat și Preaînalt, le împlinește El Însuși în făpturile Sale. În acestea nimeni nu are de ales: coborârea ploii, încolțirea plantelor, darea vieții și a morții, boala și sănătatea și multe alte lucruri pe care le vedem în creația lui Allah. Fără îndoială, nimeni nu are alegere în acestea; voia Îi aparține lui Allah, Unicul, Cel Atotbiruitor.

Al doilea fel: faptele pe care le săvârşesc făpturile înzestrate cu voinţă. Acestea au loc prin alegerea şi voinţa făptuitorilor, fiindcă Allah le-a dat această posibilitate. Allah Preaînaltul a spus:

﴿لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ﴾

Pentru acela dintre voi care voieşte să urmeze calea dreaptă.
Coran · At-Takwīr 81:28

Şi a spus:

﴿مِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الْآخِرَةَ﴾

Printre voi sunt unii care doresc această lume şi unii care doresc Viaţa de Apoi.
Coran · Āl ʿImrān 3:152, fragment

Şi a spus:

﴿فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيَكْفُرْ﴾

Cine voieşte să creadă, să creadă, iar cine voieşte să nu creadă, să nu creadă.
Coran · Al-Kahf 18:29, fragment

Omul cunoaşte deosebirea dintre ceea ce face prin propria alegere şi ceea ce i se întâmplă din constrângere şi silire. Când coboară de pe acoperiş pe scară, coboară voit şi ştie că a ales aceasta. Când cade de pe acoperiş, ştie că nu a ales căderea şi cunoaşte deosebirea dintre cele două fapte: a doua este silită, iar prima este voită. Fiecare om ştie aceasta.

Tot astfel, omul ştie că, atunci când suferă de incontinenţă urinară, urina îi iese fără alegerea sa, iar când nu suferă de această boală, urinează prin propria alegere. Cunoaşte deosebirea dintre acestea şi nimeni nu o tăgăduieşte. La fel este în tot ceea ce i se întâmplă robului: cunoaşte diferenţa dintre ceea ce are loc prin alegere şi ceea ce are loc din necesitate şi silire.

Mai mult, din mila lui Allah, unele fapte se săvârșesc prin alegerea robului, fără ca acesta să poarte vreo răspundere pentru ele, precum faptele celui care uită ori ale celui adormit. Allah Preaînaltul spune despre oamenii peșterii:

﴿وَنُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَذَاتَ الشِّمَالِ﴾

Noi îi întorceam pe partea dreaptă și pe partea stângă.
Coran · Al-Kahf 18:18, fragment

Ei erau cei care se întorceau, dar Allah Și-a atribuit fapta, fiindcă omul adormit nu are alegere și nu este tras la răspundere pentru ceea ce face; de aceea fapta sa I-a fost atribuită lui Allah. Profetul ﷺ a spus:

„Cine uită, pe când postește, și mănâncă ori bea să-și ducă postul la îndeplinire, căci Allah l-a hrănit și i-a dat să bea."

[2] Hrănirea și adăparea I-au fost atribuite lui Allah deoarece fapta s-a petrecut fără ca omul să-și amintească, fiind astfel ca și cum s-ar fi petrecut fără alegerea sa.

Cu toții cunoaștem deosebirea dintre durerea care îl cuprinde pe om fără voia sa ori ușurarea pe care o simte uneori în sine, fără să fi ales și fără să știe cauza, și durerea ori bucuria ivită dintr-o faptă pe care el însuși a făcut-o. Acest lucru este limpede, slavă lui Allah, și nu lasă loc de îndoială.

2 Muslim, Cartea postului, capitolul despre faptul că mâncatul, băutul și raportul intim ale celui care uită nu întrerup postul, nr. 1155.

O, frați! Dacă am susține părerea primului grup, care a exagerat în afirmarea predestinării, Legea ar fi anulată din temelii. A spune că robul nu are alegere în fapta sa înseamnă că el nu poate fi lăudat pentru o faptă vrednică de laudă și nici mustrat pentru una vrednică de mustrare, fiindcă, în realitate, ar fi săvârșit-o fără alegere și fără voință. Urmarea ar fi atunci că Allah, Binecuvântat și Preaînalt — cu mult este El mai presus de aceasta! — l-ar nedreptăți pe cel neascultător dacă l-ar osândi și l-ar pedepsi pentru neascultare, deoarece l-ar pedepsi pentru un lucru în care nu a avut nici alegere, nici voință. Aceasta contrazice limpede Coranul. Allah, Binecuvântat și Preaînalt, spune:

﴿وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَيَّ عَتِيدٌ أَلْقِيَا فِي جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ
عَنِيدٍ مَنَّاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُرِيبٍ الَّذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَهاً آخَرَ
فَأَلْقِيَاهُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطْغَيْتُهُ
وَلَكِنْ كَانَ فِي ضَلالٍ بَعِيدٍ قَالَ لا تَخْتَصِمُوا لَدَيَّ وَقَدْ
قَدَّمْتُ إِلَيْكُمْ بِالْوَعِيدِ مَا يُبَدَّلُ الْقَوْلُ لَدَيَّ وَمَا أَنَا
بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ﴾

Însoțitorul său va spune: «Iată ceea ce am pregătit!» «Aruncați în Gheena pe orice necredincios îndărătnic, care împiedică binele, încalcă măsura și se îndoiește, care a pus alături de Allah o altă divinitate! Aruncați-l în chinul cel aspru!» Însoțitorul său va spune: «Domnul nostru, nu eu l-am făcut să se răzvrătească, ci el se afla într-o rătăcire adâncă.» El va spune: «Nu vă certați înaintea Mea! V-am trimis mai înainte amenințarea. Cuvântul Meu nu se schimbă și Eu nu sunt nedrept cu robii.»

Coran · Qāf 50:23–29

Allah a arătat că această pedeapsă a Sa nu este nedreptate, ci dreptate deplină. El le trimisese dinainte amenințarea, le arătase căile, le arătase adevărul și neadevărul, dar ei au ales să urmeze calea neadevărului. Nu le-a mai rămas nicio îndreptățire înaintea lui Allah:

﴿رُسُلاً مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ﴾

Trimiși care vestesc binele și avertizează, pentru ca oamenii să nu mai aibă nicio îndreptățire înaintea lui Allah după venirea trimișilor.

Coran · An-Nisāʾ 4:165, fragment

Allah a negat că oamenii ar mai avea vreo îndreptățire după trimiterea mesagerilor, fiindcă prin aceasta dovada a fost stabilită împotriva lor. Dacă predestinarea ar fi fost o îndreptățire pentru ei, ea ar fi rămas astfel și după trimiterea mesagerilor, căci predestinarea lui Allah exista și înainte de trimiterea lor și continuă să existe. Așadar, această părere este infirmată de realitate, după cum am explicat prin exemplele anterioare.
Cât despre susținătorii celei de-a doua păreri, și ei sunt contrazișI de textele revelate și de realitate. Textele spun limpede că voința omului este supusă voii lui Allah:

﴿لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾

Pentru acela dintre voi care voiește să urmeze calea dreaptă. Dar voi nu voiți decât dacă voiește Allah, Stăpânul lumilor.

Coran · At-Takwīr 81:28–29

﴿وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ﴾

Domnul tău creează ceea ce voiește și alege.
Coran · Al-Qașaș 28:68, fragment

﴿وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾

Allah cheamă la Lăcașul Păcii și îl călăuzește pe cine voiește pe o cale dreaptă.
Coran · Yūnus 10:25

Cei care susțin această părere anulează, în realitate, o latură a stăpânirii lui Allah. Ei pretind că în stăpânirea Sa există ceea ce El nu voiește și nu creează, în vreme ce Allah, Binecuvântat și Preaînalt, voiește, creează și predestinează toate lucrurile. Ei contrazic și ceea ce este cunoscut în mod necesar: întreaga creație Îi aparține lui Allah, atât ființele, cât și însușirile lor. Nu există deosebire între însușire și ființă, nici între ceea ce ține de sens și trup: toate Îi aparțin lui Allah. Nu se poate afla în stăpânirea Sa ceva ce El nu voiește.

Rămâne însă întrebarea: dacă lucrurile se întorc la voia lui Allah, Binecuvântat și Preaînalt, și totul este în mâna Sa, ce cale are omul și ce poate face dacă Allah a hotărât ca el să rătăcească și să nu fie călăuzit?
Răspunsul este că Allah îi călăuzește pe cei vrednici de călăuzire și îi lasă în rătăcire pe cei vrednici de rătăcire. El spune:

﴿فَلَمَّا زَاغُوا أَزَاغَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ﴾

Când ei s-au abătut, Allah le-a abătut inimile.
Coran · Aș-Șaff 61:5, fragment

Și spune:

﴿فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ﴾

Din pricina încălcării legământului lor, i-am blestemat și le-am făcut inimile împietrite. Ei răstălmăcesc cuvintele de la locurile lor și au uitat o parte din ceea ce li s-a amintit.

Coran · Al-Mā'idah 5:13, fragment

Allah a arătat că lăsarea celui rătăcit în rătăcire are drept pricină ceva ce vine de la robul însuși. După cum am spus mai înainte, robul nu știe ce i-a hotărât Allah, deoarece predestinarea nu este cunoscută decât după împlinirea lucrului predestinat. El nu știe dacă Allah i-a hotărât să fie rătăcit ori călăuzit. De ce urmează atunci calea rătăcirii și pretinde apoi că Allah a voit aceasta pentru el? Nu s-ar cuveni să urmeze calea călăuzirii și apoi să spună că Allah l-a călăuzit pe calea dreaptă? Se cuvine să fie jabarit când rătăcește și qadarit când ascultă? Nu! Nu i se cuvine omului să fie jabarit în rătăcire și neascultare: când rătăcește ori nu ascultă de Allah, să spună că acest lucru i-a fost scris și predestinat și că nu poate ieși din hotărârea și predestinarea lui Allah; iar când se află în ascultare și Allah îi dă izbândă în ascultare și călăuzire, să pretindă că aceasta vine de la el și să socotească faptul drept o favoare făcută lui Allah, spunând: *„Am făcut aceasta de la mine."* Ar fi astfel qadarit în ascultare și jabarit în neascultare. Așa ceva nu poate fi nicidecum acceptat. Omul are, în realitate, putere și alegere, iar calea călăuzirii nu este mai ascunsă decât calea dobândirii mijloacelor de trai ori decât căile căutării științei.

După cum știm cu toții, omului i-au fost predestinate mijloacele de trai și totuși el urmărește cauzele prin care le poate dobândi, în țara sa și în afara ei, în dreapta și în stânga. Nu stă în casă spunând: *„Dacă mi-a fost hotărâtă hrană, va veni la mine"*, ci

urmărește mijloacele dobândirii ei. Și totuși, chiar hrana este scrisă împreună cu fapta, după cum s-a transmis de la Profet ﷺ în hadithul lui Ibn Masʿūd, Allah să fie mulțumit de el: *„Creația fiecăruia dintre voi este adunată în pântecele mamei sale vreme de patruzeci de zile, ca picătură; apoi este un cheag pentru tot atâta timp și apoi o bucată de carne pentru tot atâta timp. Apoi este trimis la el îngerul, căruia i se poruncesc patru lucruri: să-i scrie mijloacele de trai, sorocul, fapta și dacă va fi nefericit ori fericit."*[3]

Așadar, mijloacele de trai sunt scrise la fel cum este scrisă fapta, bună ori rea. De ce mergi atunci în dreapta și în stânga, străbați pământul și întinderile pustii căutând cele necesare vieții de aici, dar nu săvârșești fapte bune pentru a căuta răsplata Vieții de Apoi și a câștiga Lăcașul Fericirii? Cele două sunt de același fel, fără deosebire. Așa cum te străduiești pentru traiul tău, te străduiești și pentru viața ta și pentru prelungirea ei: dacă te îmbolnăvești, mergi până în ținuturi îndepărtate ale lumii, căutând medicul priceput care să-ți trateze boala. Și totuși, ai sorocul care ți-a fost hotărât, fără creștere și fără scădere. Nu te bizui pe aceasta spunând: *„Voi rămâne acasă, bolnav și țintuit la pat; dacă Allah mi-a hotărât prelungirea vieții, ea se va prelungi."* Dimpotrivă, te vedem căutând, cu toată puterea și stăruința ta, medicul prin mâinile căruia socotești că este cel mai probabil ca Allah să-ți dea vindecare. De ce să nu fie strădania ta pentru Viața de Apoi și pentru fapta bună asemenea strădaniei pentru această lume?

Am spus deja că hotărârea este o taină ascunsă, pe care nu o poți cunoaște. Acum te afli între două căi: una te duce la izbăvire, izbândă, fericire și cinste, iar cealaltă la pierzanie, regret și înjosire. Stai între ele și ai de ales. Nimeni din fața ta nu te împiedică să urmezi calea din dreapta ori calea din stânga. Dacă voiești, mergi pe aceasta, iar dacă voiești, pe cealaltă. De ce urmezi calea din stânga și spui apoi că ți-a fost predestinată? Nu s-ar cuveni să urmezi calea din dreapta și să spui că ea ți-a fost

3 Al-Bukhārī, Cartea începutului creației, pomenirea îngerilor, nr. 3208; Muslim, Cartea predestinării, capitolul despre felul creării omului în pântecele mamei sale, nr. 2643.

predestinată? Dacă ai vrea să călătorești într-un oraș și ai avea înainte două drumuri, unul amenajat, scurt și sigur, iar celălalt neamenajat, lung și primejdios, te-am vedea alegându-l pe cel amenajat, scurt și sigur. Nu l-ai urma pe cel neamenajat, lung și nesigur. Așa este în privința drumului material; calea sufletească îi este asemenea și nu se deosebește deloc de el. Dar uneori sufletele și patimile sunt cele care stăpânesc și biruie rațiunea. Credinciosul trebuie să-și lase rațiunea să-i biruie patima. Când își urmează rațiunea, aceasta, în sensul ei adevărat, îl oprește de la ceea ce îi dăunează și îl îndreaptă spre ceea ce îi este de folos și îl bucură.

Prin aceasta ne este limpede că omul înaintează prin alegere în faptele sale voite. Așa cum înaintează prin alegere în treburile acestei lumi — putând face negoț cu această marfă ori cu cealaltă, după voia sa — tot prin alegere înaintează și spre Viața de Apoi. Mai mult, căile Vieții de Apoi sunt cu mult mai limpezi decât căile acestei lumi, fiindcă Cel care le-a arătat este Allah Preaînaltul, în Cartea Sa și prin graiul Trimisului Său ﷺ. Ele trebuie, așadar, să fie mai bine arătate și mai limpezi decât drumurile acestei lumi. Cu toate acestea, omul merge pe căile acestei lumi, ale căror rezultate nu îi sunt garantate, dar lasă căile Vieții de Apoi, ale căror rezultate sunt garantate și cunoscute, deoarece sunt întărite prin făgăduința lui Allah, iar Allah nu Își încalcă făgăduința.

După acestea spunem: Ahl as-Sunnah wa-l-Jamāʿah au statornicit acest adevăr și și-au întemeiat credința și calea pe faptul că omul acționează prin propria alegere și spune ceea ce voiește, dar voința și alegerea sa sunt supuse voinței și voii lui Allah. Totodată, Ahl as-Sunnah wa-l-Jamāʿah cred că voia lui Allah urmează înțelepciunea Sa. Voia Sa nu este una desprinsă de orice înțelepciune, ci este legată de înțelepciunea Sa. Printre Numele lui Allah se află al-Ḥakīm, Cel Înțelept: Cel care hotărăște și întocmește desăvârșit, care cârmuiește lucrurile prin hotărârea Sa asupra creației și prin Legea Sa și le alcătuiește desăvârșit prin faptă și făurire. Prin înțelepciunea Sa, Allah hotărăște călăuzirea pentru cel care o dorește, pentru cel despre care știe că vrea adevărul și are inima dreaptă. Hotărăște rătăcirea pentru cel care

nu este astfel: pentru cel al cărui piept se strâmtează când i se înfățișează Islamul, de parcă s-ar urca la cer. Înțelepciunea lui Allah nu îngăduie ca acesta să fie dintre cei călăuziți, decât dacă Allah îi dă o hotărâre nouă și îi preschimbă voința în alta. Allah este cu putere peste toate; înțelepciunea Sa cere însă ca urmările să fie legate de cauzele lor.

Cele patru trepte ale credinței în predestinare

La Ahl as-Sunnah wa-l-Jamāʿah, credința în hotărâre și predestinare cuprinde patru trepte. **Prima treaptă: cunoașterea.** Omul crede cu tărie că Allah cunoaște toate lucrurile și că știe tot ce este în ceruri și pe pământ, în întregime și în amănunt, fie că ține de faptele Sale ori de faptele făpturilor Sale. Nimic din cer ori de pe pământ nu Îi este ascuns.

A doua treaptă: scrierea. Allah, Binecuvântat și Preaînalt, a scris la El, în Tabla Păstrată, hotărârile tuturor lucrurilor. Allah a reunit aceste două trepte în spusele Sale:

﴿أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾

Nu știi că Allah cunoaște ceea ce este în cer și pe pământ? Acestea se află într-o Carte; aceasta este ușor pentru Allah.

Coran · Al-Ḥajj 22:70

A început cu cunoașterea și a spus că acestea se află într-o Carte, adică sunt scrise în Tabla Păstrată. Așa se spune și în hadithul transmis de la Trimisul lui Allah ﷺ: *„Când Allah a creat Calemul, i-a spus: «Scrie!» El a întrebat: «Domnul meu, ce să scriu?» Allah a spus: «Scrie ceea ce va fi!» Și, în acel ceas, a scris ceea ce va fi până în Ziua Judecății.”*[4]

4 Abū Dāwūd, Cartea Sunnei, capitolul despre predestinare, nr. 4700; at-Tirmidhī, Cartea predestinării, nr. 2155.

De aceea, Profetul ﷺ a fost întrebat despre faptele noastre: sunt ele ceva ce urmează să fie hotărât sau ceva deja hotărât și încheiat? El a spus: *„Este ceva deja hotărât și încheiat."*[5]

Tot astfel, când a fost întrebat: *„Să nu lăsăm atunci fapta și să ne bizuim pe scrierea dintâi?"*, a spus: *„Lucrați! Fiecăruia i se ușurează ceea pentru care a fost creat."*[6] Profetul ﷺ le-a poruncit, așadar, să lucreze. Lucrează și tu, fratele meu, căci ți se ușurează ceea pentru care ai fost creat.

Apoi el ﷺ a recitat spusele lui Allah:

﴿فأما من أعطى واتقى وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْيُسْرَى
وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَى وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى
فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْعُسْرَى﴾

Cât despre cel care dăruiește, se teme de Allah și crede în răsplata cea bună, Noi îi vom ușura calea spre bine. Cât despre cel care este zgârcit, se socotește lipsit de nevoie și tăgăduiește răsplata cea bună, Noi îi vom ușura calea spre greu.

Coran · Al-Layl 92:5–10

5 Aḥmad, 1/29; at-Tirmidhī, Cartea explicării Coranului, capitolul despre sura Hūd, nr. 3111.

6 Al-Bukhārī, Cartea înmormântărilor, capitolul despre predica învățatului lângă mormânt, nr. 1362; Muslim, Cartea predestinării, capitolul despre felul creării omului în pântecele mamei sale, nr. 2647.

A treia treaptă: voia. Allah, Binecuvântat și Preaînalt, a voit tot ceea ce există și tot ceea ce nu există în ceruri ori pe pământ. Nimic nu există decât prin voia lui Allah și nimic nu lipsește din existență decât prin voia Sa. Aceasta este limpede în Coran. Allah Și-a afirmat voia în privința propriilor Sale fapte și în privința faptelor robilor:

﴿لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾

Pentru acela dintre voi care voiește să urmeze calea dreaptă. Dar voi nu voiți decât dacă voiește Allah, Stăpânul lumilor.
Coran · At-Takwīr 81:28–29

﴿وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ﴾

Dacă Domnul tău ar fi voit, ei nu ar fi făcut aceasta.
Coran · Al-Anʿām 6:112, fragment

﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتَتَلُوا وَلَكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ﴾

Dacă Allah ar fi voit, ei nu s-ar fi luptat unii cu alții, dar Allah face ceea ce voiește.
Coran · Al-Baqarah 2:253, fragment

Allah a arătat astfel că faptele oamenilor au loc prin voia Sa. Cât despre faptele Sale, numeroase texte le leagă de voia Sa. El spune:

﴿وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدَاهَا﴾

Dacă am fi voit, i-am fi dat fiecărui suflet călăuzirea sa.
Coran · As-Sajdah 32:13, fragment

Și spune:

﴿وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً﴾

Dacă Domnul tău ar fi voit, i-ar fi făcut pe oameni o singură comunitate.

Coran · Hūd 11:118, fragment

Sunt multe alte versete care afirmă voia Sa în privința faptelor Sale. Credința în predestinare nu este, așadar, deplină decât dacă credem că voia lui Allah cuprinde tot ceea ce există și tot ceea ce nu există. Orice lucru care nu există nu există pentru că Allah a voit astfel, iar orice lucru care există există pentru că Allah a voit astfel. Nimic nu se poate petrece în ceruri ori pe pământ decât prin voia lui Allah.

A patra treaptă: crearea. Credem că Allah este Creatorul tuturor lucrurilor. Nu există nimic în ceruri ori pe pământ fără ca Allah să-l fi creat. Chiar și moartea este creată de Allah, deși ea înseamnă lipsa vieții. El spune:

﴿الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلاً﴾

Cel care a creat moartea și viața ca să vă încerce, care dintre voi este mai bun în faptă.

Coran · Al-Mulk 67:2, fragment

Tot ceea ce se află în ceruri ori pe pământ este creat de Allah. Nu există alt creator în afară de Allah, Binecuvântat și Preaînalt. Cu toții știm că ceea ce se produce prin fapta Sa este creația Sa: cerurile, pământul, munții, râurile, soarele, luna, stelele, vânturile, oamenii și animalele sunt toate făpturi ale lui Allah. Tot astfel, însușirile și schimbările de stare ale acestor făpturi sunt și ele create de Allah.

Dar cineva poate avea o nelămurire: cum putem spune despre faptele și vorbele noastre voite că sunt create de Allah?

Răspundem: da, este corect să spunem aceasta, fiindcă faptele și vorbele noastre rezultă din două lucruri: **puterea** și **voința**. Dacă

fapta robului rezultă din voința și puterea lui, Cel care a creat această voință și a făcut inima omului capabilă de voință este Allah. Tot Allah este Cel care a creat puterea în el. El creează cauza deplină din care rezultă efectul. Spunem, așadar, că Acela care creează cauza deplină creează și efectul, adică Acela care creează ceea ce produce o urmare creează și urmarea.

Felul în care Allah este Creatorul faptei robului se înțelege astfel: fapta și vorba robului rezultă din două lucruri: **1. voința; 2. puterea.** Fără voință nu ar acționa, iar fără putere nu ar acționa. Dacă voiește, dar este neputincios, nu face fapta; dacă are putere, dar nu voiește, fapta nu are loc. Dacă fapta rezultă dintr-o voință hotărâtă și dintr-o putere deplină, Cel care a creat voința hotărâtă și puterea deplină este Allah. Așa înțelegem cum putem spune că Allah este Creatorul faptei robului. Altfel, robul este cel care săvârșește cu adevărat fapta: el este cel care se curățește ritual, se roagă, dă zakāh, postește, împlinește Ḥajj și ʿUmrah, nu ascultă ori ascultă. Dar toate aceste fapte au avut loc și au existat printr-o voință și o putere create de Allah. Lucrul este limpede, slavă lui Allah.

Cele patru trepte arătate mai înainte trebuie afirmate pentru Allah. Aceasta nu contrazice atribuirea faptei celui care o săvârșește dintre făpturile înzestrate cu voință.
Spunem, de pildă, că focul arde, iar Cel care a creat în el arderea este, fără îndoială, Allah. Focul nu arde prin natura sa de sine stătătoare, ci pentru că Allah l-a făcut să ardă. De aceea focul în care a fost aruncat Ibrāhīm nu ardea, fiindcă Allah i-a spus:

﴿كُونِي بَرْداً وَسَلاماً عَلَى إِبْرَاهِيمَ﴾

Fii răcoare și pace pentru Ibrāhīm!
Coran · Al-Anbiyāʾ 21:69, fragment

Și a fost răcoare și pace pentru Ibrāhīm. Așadar, focul nu arde prin el însuși, ci Allah a creat în el puterea arderii. Această putere corespunde, în cazul faptelor robilor, voinței și puterii robului. Prin voință și putere se produce fapta, așa cum prin ceea ce arde

în foc se produce arderea. Sub acest aspect nu există deosebire între ele.

Dar, fiindcă robul are voință, conștiință, alegere și faptă, fapta îi este atribuită cu adevărat și din punctul de vedere al răspunderii. El este tras la răspundere pentru încălcare și este pedepsit pentru ea, fiindcă face prin alegere și lasă nefăcut tot prin alegere.

În încheiere spunem: credinciosul trebuie să-L primească mulțumit pe Allah drept Domn. Din deplinătatea mulțumirii sale față de stăpânirea lui Allah face parte credința în hotărârea și predestinarea Sa. Să știe că, în această privință, nu există deosebire între faptele pe care le face, mijloacele de trai pe care le caută și sorocul de care încearcă să se apere. Toate sunt de același fel, toate sunt scrise, toate sunt predestinate și fiecăruia i se ușurează ceea pentru care a fost creat.

Îi cer lui Allah să ne facă dintre cei cărora li se ușurează faptele oamenilor fericirii și să ne scrie îndreptare în această lume și în Viața de Apoi. Toată lauda I se cuvine lui Allah, Stăpânul lumilor. Binecuvântările și pacea fie asupra Profetului nostru Muḥammad, asupra familiei sale și a tuturor companionilor săi.

Indice

alegere 3, 4, 5, 7, 10, 12, 13, 19
călăuzire 9, 10
predestinare 2, 14, 17
putere 3, 10, 13, 18, 19
Tabla Păstrată 2, 14, 15
voință 4, 7, 18, 19

Cules cu Libertinus Serif și Amiri. Institutul Tawhid.

Risālah fī al-qaḍā’ wa-l-qadar

Hotărârea și predestinarea

Voința omului, răspunderea pentru fapte și cele patru trepte ale credinței în predestinare, explicate în lumina Coranului și a Sunnei.

Autor: Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn

Traducere în limba română

Institutul Tawhid

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro